

Η προσέγγιση του σώματος μέσα στα πλαίσια της νεωτερικότητας (Νικόλαος Γιόφτσιος, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Το μεγάλο ενδιαφέρον για τη διατήρηση της υγείας μέσω των γυμναστικών ασκήσεων, όπως εκδηλώνεται από τους γιατρούς και παιδαγωγούς κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα δεν αποτελούσε προνόμιο των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων, των αριστοκρατών όπως συνέβαινε στις προηγούμενες περιόδους αλλά μόνο του άντρα. Προς τα τέλη του 19ου αιώνα η υγεία στις χώρες της κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης γίνεται αντιληπτή ως ύψιστη ανθρώπινη αξία και η διατήρηση και προαγωγή της αναδύεται ως ουσιαστική αποστολή, της κεντρικής διοίκησης, του κράτους. Επίσης, διατυπώνονται από φιλοσόφους, παιδαγωγούς και στοχαστές απόψεις σχετικά με την παράλληλη και αναγκαία καλλιέργεια των πνευματικών και σωματικών στοιχείων του ανθρώπου για την προσέγγιση της ολοκλήρωσης της ανθρώπινης φύσης (Porter, 1987).

Αρχίζουν έτσι να διαμορφώνονται κάποιες αντιλήψεις ότι οι σωματικές-γυμναστικές ασκήσεις για να εφαρμόζονται με έναν αποτελεσματικό τρόπο κατ' αναλογία με τους στόχους που ήταν η προαγωγή της υγείας και η ολοκλήρωση της ανθρώπινης φύσης, ήταν αναγκαία η συνεργασία μεταξύ του παιδαγωγού, του ηθικού φιλοσόφου και του ιατρού. Εμφανίζεται έτσι, εκτός των καθαρά ιατρικών στόχων, και ένας ηθικο-παιδαγωγικός χαρακτήρας που προσδίδεται στις σωματικές ασκήσεις από τους διανοητές της εποχής οι οποίοι φυσικά επηρεάστηκαν καθοριστικά από την αρχαιοελληνική αντίληψη περί σωματικής-γυμναστικής άσκησης (Shilling, 1993).

Το είδος και η μορφή της σωματικής άσκησης αποτελούσε και χαρακτηριστικό στοιχείο της κοινωνικής προέλευσης, της κοινωνικής στρωμάτωσης του ενασχολούμενου, ενώ αυστηρή επιδίωξη των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων ήταν να περιφρουρήσουν αυτή την ιδιαιτερότητα, η οποία εξάλλου διαφοροποιούσε και τις κοινωνικές αποστολές τους. Επειδή, για παράδειγμα, οι ευγενείς, οι αριστοκράτες συγκροτούσαν και αποτελούσαν και το σώμα, την ομάδα ασφάλειας, προστασίας και περιφρούρησης μιας κοινότητας, μιας κοινωνίας, οι σωματικές ασκήσεις οι οποίες σχετίζονταν μ' αυτή την αποστολή ήταν ουσιαστικό συστατικό της καθημερινής ζωής τους. Αντίθετα, ο τρόπος ζωής των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων δεν επιτρέπει και δεν καθιστά νοηματική τη συστηματική ενασχόληση με σωματικές ασκήσεις (Marx, 1963).

Η εξασφάλιση αγαθών για την επιβίωση αποτελούσε κυρίαρχη καθημερινή αποστολή για τα μέλη των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, δεδομένο το οποίο

άφηνε ελάχιστα περιθώρια για την ικανοποίηση ή και για την εμφάνιση άλλων κοινωνικών ή προσωπικών αναγκών. Για αυτό το λόγο ο Μαρξ υποστηρίζει πως ο άνθρωπος επιβεβαιώνεται στον αντικειμενικό κόσμο, όχι μόνο με την δράση της σκέψης αλλά με όλες του τις αισθήσεις. Τόνισε τη βιολογική οντότητα του ανθρώπου όχι ως θεωρητική προσέγγιση αλλά σαν πρακτική αναγκαιότητα, αφού για την επιβίωση των σωμάτων απαιτείται πρώτιστα η ικανοποίηση των βιολογικών τους αναγκών (Marx, 1963).

Ούτε μέσα στα πλαίσια της νεωτερικότητας το ανθρώπινο σώμα υπήρξε εντελώς ιδιωτικό και ανεξάρτητο αλλά βρίσκονταν πάντα υπό συγκεκριμένο και περιορισμένο χρονικά έλεγχο. Το σώμα στη νεωτερικότητα αποτελεί μία μηχανή, ή καλύτερα παρουσιάζεται σαν τα ξεχωριστά κομμάτια διαφορετικών μηχανών τα οποία είναι διαχωρίζονται εσωτερικά από τον δημόσιο κόσμο των άλλων με στρώματα και φράγματα. Το άτομο στην νεωτερικότητα αγωνίζεται να βρει τάξη μέσα στο χάος, τόσο μέσα στον ίδιο του τον εαυτό όσο και στη κοινωνία (Burkitt, 1999). Γι το λόγο αυτό η νεωτερικότητα έχει συμβάλει στο να παροτρύνει ενθαρρύνει με ενθουσιασμό τα προσωπικά βιώματα επιτρέποντας στο άτομο να έχει συνειδητή προσωπική επιλογή (Παπαμιχαήλ, 2002).

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)